

O výsledku bude podaná správa.

V prílohe prikladám žiadanú správu pre súdr.(uha) Bašťovanského.

Prednosta III. odboru

pplk. Viktory

Slovenský národný archív Bratislava, f. Povereníctvo vnútra, sekretariát, kart. 189

Dokument č. 162

Výzva členom Československej sociálnej demokracie na Slovensku k zlúčeniu sa s KSS z 15. apríla 1948.

Všetkým členom Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie na Slovensku

Súdruhovia a súdružky!

Z veľkého februárového víťazstva ľudu nad reakciou musíme úprimne a otvorene vyvodit' všetky dôsledky.

Pracujúci ľud našej Republiky zvíťazil nad spiatočníkmi, ktorí chceli spojení so zahraničnou reakciou rozvrátiť naše ľudové zriadenie, tak rázne a presvedčivo, tak rýchlo a demokraticky, že vzbudil údiv u pokrokových a mierumilovných ľudí na celom svete. Naš ľud preto tak slávne zvíťazil, že postupoval jednotne a na jeho čela stála taká pevná, marxisticky jednotná, ľudu dôsledne oddaná socialistická sila, akou je Komunistická strana Československa a Komunistická strana Slovenska.

Ďalší vývin nášho ľudového štátu, nehatený už kapitalisticko-veľkostatkárskou reakciou vo vláde, a vo verejných orgánoch, náš vývin k šťastnej socialistickej budúcnosti vyžaduje, aby bola robotnícka trieda politicky a organizačne jednotná a aby na čele nášho ľudu a ľudového štátu stála jednotne socialistická strana. Tento záver vyvodili z udalostí aj naši českí vedúci súdruhovia, ktorých socialistický ba demokratický postoj je dobre známy. Predstavenstvo Čs. soc. demokracie sa za predsedníctva súdruha Fierlingera na svojom zasadnutí dňa 10. apríla uznieslo, aby zastupiteľstvo strany rokovalo o zjednotení sociálnej demokracie s Komunistickou stranou Československa.

Na Slovensku dospelo členstvo sociálnej demokracie, verné národu, Republike a socializmu, k tomuto presvedčeniu už skôr. Poznalo potrebu jednoty už v ilegálnom boji proti nemeckým fašistickým potlačovateľom a ich domácim agentom a úsilie o jednotu socialistického tábora sa zavŕšilo za Slovenského národného povstania zjednotením Sociálnej demokracie s Komunistickou stranou Slovenska na pamätnom zjednocovacom zjazde 17. septembra 1944.

Teraz si už musíme otvorene priznať, že založenie Strany práce z r. 1945, neskoršej sociálnej demokracie na Slovensku bolo veľkou chybou. Tento krok mohol viesť len k triešteniu socialistických síl na Slovensku a k posilneniu reakcie, ktorej záludné ciele sme v posledných časoch poznali a s ktorou náš ľud tak slávne zúčtoval.

Nastal čas, aby sme napravili túto chybu. Preto podpísaní členovia Ústredného akčného výboru Československej sociálnej demokracie na Slovensku, členovia jej zemského a bratislavského krajského vedenia vyhlasujeme, že rozpúšťame organizácie Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie na Slovensku a vstupujeme do Komunistickej strany Slovenska. Vyzývame všetkých súdruhov, funkcionárov a členov Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie na Slovensku, aby takisto vstúpili do Komunistickej strany Slovenska

a pracovali v nej všetkými silami na výstavbu našej ľudovodemokratickej Československej republiky za blahobyt slovenského ľudu, za mier a družbu slovanských národov za socializmus.

Všetko za Gottwaldovu vládu obrodeneho Národného frontu!

Všetko za jednotu socialistického tábora, za jednotnú Komunistickú stranu Slovenska!

Zemské vedenie Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie: I. Frlička, J. Šabršula, Dr. L. Popad'ák, A. Kupkovič, M. Grisa, V. Tomek, L. Klčo, J. Köller, A. Galvánek, J. Bečko.

ÚAV Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie na Slovensku:

Št. Daniš, J. Pospíšil, G. Fafrenek, M. Homer, R. Potančok, F. Reindl

Krajské vedenie Čs.(Československej) soc.(iálnej) demokracie: A. Trančík, M. Bacová, Š. Palacka, R. Betinec, Š. Uher, V. Čerňanský, J. Kuracina, F. Rako, F. Buran, F. Michalík, J. Obselka, O. Ivanovič, J. Zavracký, J. Sadko.

Nový hlas, roč. I., č. 87, 15. apríla 1948.

Dokument č. 163

Prejav predstaviteľa Strany slobody J. Brúhu v Ústavodarnom národnom zhromaždení zo 7. mája 1948 k prijatiu novej ústavy.

Posl.(anec) dr. Brúha: Slávne Ústavodarné Národné zhromaždenie, panie a páni!
Dovoľte, aby som pri dnešnej rozprave o našom najdôležitejšom zákone, o zákone, ktorý bude tvoriť základ nášho celého budúceho života a vývoja a ktorého vypracovanie bolo cieľom tohto slávneho zboru, predniesol aj ja niekoľko skromných slov.
Máme za sebou dva roky intenzívnej práce, ktorá priniesla nášmu ľudu veľké množstvo doteraz nevídaných hodnôt, najmä po februárových udalostiach. Po tejto stránke možno so zadosťučinením pozrieť naspäť na vykonané dielo. Boli však chvíle v uplynulých dvoch rokoch, kedy sme prestávali veriť, že dôjde k tomuto slávnostnému aktu, k uzákoneniu našej ústavy. Všetci tí, ktorí milovali svoj národ a štát, si úprimne želali, aby Ústavodarné Národné zhromaždenie splnilo svoju hlavnú úlohu, dať nášmu ľudu novú ústavu, ústavu najlepšiu, ústavu, ktorá by bola základom rozmachu a blahobytu nášho ľudu a štátu po každej stránke. Nezostalo len pri sľuboch, došlo aj na skutky. Naše veľké úsilie rekonštrukčné po hroznej vojne a naše veľké úsilie budovateľské je dnes korunované ďalším veľkým úspechom - základným zákonom štátu - ktorý bude slúžiť len záujmom nášho ľudu, ktorý podľa základného článku tohto zákona je jediným zdrojom všetkej moci v našom štáte a bude len na nás, na každom jednotlivcovi, aby bol tým najúčinnnejším prostriedkom a zbraňou v našom spoločnom úsilí dosiahnuť pre všetok náš ľud všetky podmienky pre slobodný, spokojný a šťastlivý život v jednotnej a nedeliteľnej Československej republike, vlasti to dvoch rovnoprávných bratských slovanských národov Čechov a Slovákov.

Poučení dobrými i trpkými skúsenosťami z minulosti a majúci na zreteli krajšiu budúcnosť nás všetkých, dali sme našej ústave takú náplň, ktorá bude nielen slovami, ale aj zárukami jednoznačne a bezvýhradne slúžiť blahu nášho ľudu. Neváhali sme preto prevziať do novej ústavy všetky osvedčené články prvej republiky a súčasne zakotviť všetky nové výdobytky našej národnej a demokratickej revolúcie. Nebude u nás privilegovaných, ani utláčaných. Každý občan tohto štátu, ktorý bude poctivo konať svoju prácu a plniť svoje povinnosti, bude mať rovnaké práva a rovnaké povinnosti. Ústava zaručuje všetky slobody človeka a zrovnoprávňuje najmä našu ženu s mužom. Po stránke sociálnej a kultúrnej dostáva sa nášmu ľudu takých hodnôt, akých doteraz ešte nemal.

Ústava zakotvuje výsledky nášho veľkého socializačného úsilia. Hospodárenie štátu a jeho výsledky slúžia ľudu. Ovocie spoločnej práce musí slúžiť všeobecnému blahobytu. Všetko prírodné bohatstvo, priemysel, veľkoobchod a peňažníctvo sa znárodňuje, pôda patrí tým, ktorí na nej pracujú, pritom však sa zaručuje nedotknuteľnosť súkromného majetku a ochrana malého a stredného podnikania.

Ďalšou vymoženosťou, ktorú zakotvuje naša nová ústava, je naša ľudová verejná správa, spočívajúca na sústave národných výborov. Aj v tomto smere si náš ľud v budúcnosti bude spravovať svoje verejné veci sám - v záujme svojom a v záujme štátu.

Konečne naša nová ústava upravuje aj pomer Čechov a Slovákov. Do novej ústavy boli vtelené aj politické a národné túžby a práva slovenského národa. Vzájomný pomer oboch bratských národov dostáva tak trvalý a pevný základ, ktorý prispeje k upevneniu a prehĺbeniu srdečného a trvalého bratstva oboch našich národov. Rovnoprávnosť oboch národov, slovenské národné orgány, cez ktoré si slovenský národ bude spravovať svoje veci, industrializácia Slovenska, to všetko prispeje k tomu, že Slováci s Čechmi budú v spoločnom štáte rovnoprávnymi a rovnocennými partnermi po každej stránke a že tak spoločne budú tou najpevnejšou oporou nášho štátu.